

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2011 m. gruodžio 15 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų: Sigito Gurevičiaus (pranešėjas), Sigitos Rudėnaitės ir Prano Žeimio (kolegijos pirmininkas),

rašytinio proceso tvarka teismo posėdyje išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovo bankrutavusios individualios įmonės „Džinsai“**, atstovaujamos bankroto administratoriaus uždarnosios akcinės bendrovės „LAUTUS“, kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. balandžio 8 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės L. P. ieškinį atsakovams Š. P., bankrutavusiai individualiai įmonei „Džinsai“ dėl išlaikymo priteisimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

Ieškovė kreipėsi į teismą, prašydama priteisti iš atsakovo Š. P. ½ dalį buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), ir 123 200 Lt sūnui P. Š. P., gim. (*duomenys neskelbtini*), išlaikyti; ½ dalį buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), ir 147 200 Lt dukteriai T. S. P., gim. (*duomenys neskelbtini*), išlaikyti; nustatyti ieškovei uzufuktą į nurodytą butą iki vaikų pilnametystės. Ieškovė nurodė, kad ji ir atsakovas Š. P. susituokė 2005 m. liepos 5 d., santuokoje gimė sūnus P. Š. ir duktė T. S.; Vilniaus apygardos teismo 2005 m. rugpjūčio 8 d. nutartimi atsakovo Š. P. II „Džinsai“ iškelta bankroto byla; 2009 m. liepos 7 d. bankrutuojančios II „Džinsai“ kreditorių susirinkime buvo nutarta parduoti atsakovo Š. P., kaip individualios įmonės savininko, turtą: neįrengtą palėpę, esančią (*duomenys neskelbtini*), butus, esančius (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*), garažus, esančius (*duomenys neskelbtini*) ir (*duomenys neskelbtini*). Ieškovė su vaikais gyvena bute, esančiame (*duomenys neskelbtini*), kuris priklauso atsakovui Š. P. asmeninės nuosavybės teise, kitos gyvenamosios vietos jie neturi. Ieškovės teigimu, pardavus nurodytą turtą, bus pažeista nepilnamečių vaikų teisė į gyvenamąjį būstą, taip pat teisė į išlaikymą, nes atsakovo pajamos labai nedidelės, todėl dalis išlaikymo vaikams turėtų būti priteisiama jo turtu. Ieškovė nurodė, kad sūnus P. Š. P. turi negalią, todėl jo priežiūrai per mėnesį reikalinga 1500 Lt, dukters – 800 Lt suma.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nutarčių esmė

Vilniaus apygardos teismas 2010 m. gruodžio 14 d. nutartimi ieškinį tenkino iš dalies: priteisė iš atsakovo Š. P. sūnaus P. Š. P. išlaikymui ½ dalį buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), ir 54 400 Lt, dukters T. S. P. išlaikymui ½ dalį buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), ir 33 600 Lt; nustatė ieškovei uzufрукtą į nurodytą butą iki vaikų pilnametystės.

Teismas nustatė, kad atsakovas Š. P. II „Džinsai“ įsteigė 1994 m. spalio 6 d.; jo ir ieškovės santuoka sudaryta 2005 m. liepos 5 d.; ieškinys teismui dėl bankroto bylos nurodytai įmonei iškelimo pateiktas teismui 2005 m. liepos 22 d., nurodant, kad įmonė jau kurį laiką nevykdo veiklos. Remdamasis nustatytomis aplinkybėmis, teismas sprendė, kad II „Džinsai“ nėra šalių bendroji jungtinė nuosavybė. Teismas nustatė, kad 2010 m. lapkričio 29 d. teismo nutartimi įmonė pripažinta bankrutavusia, bendra patvirtintų kreditorių reikalavimų suma – 981 454,95 Lt; atsakovo turtas neperimtas ir kreditorių reikalavimai nėra patenkinti. Teismas nustatė, kad ieškovė gauna per mėnesį 2353,54 Lt, atsakovas Š. P. – 771,27 Lt pajamų. Atsakovas turi pareigą išlaikyti tris nepilnamečius vaikus, nes dar turi dukterį, kuri gimė pirmosios atsakovo santuokos metu. Teismas nustatė, kad ieškovės ir atsakovo Š. P. nepilnametis sūnus P. Š. P. yra neįgalus, jam būtina speciali priežiūra, tačiau sprendė, jog byloje pateikti įrodymai nepagrindžia, kad jo poreikiams patenkinti per mėnesį reikalinga 1500 Lt suma ir sumažino ją iki 1200 Lt; sutiko su ieškinio reikalavimu, kad ieškovės ir atsakovo Š. P. dukters T. S. P. išlaikymui turėtų būti skiriama 800 Lt per mėnesį. Teismas, atsižvelgdamas į tai, kad atsakovas gyvena kartu su vaikais, sprendė, jog jam tenka pareiga teikti pusę nustatyto išlaikymo, t. y. kas mėnesį 600 Lt sūnui ir 400 Lt dukteriai, taip pat siekiant apginti vaikų teisę į būstą, jiems priteistina po ½ dalį buto, esančio (*duomenys neskelbtini*). Teismas nustatė, kad buto apytikslė vertė yra 100 000 Lt, todėl sprendė, kad iš atsakovo Š. P. papildomai priteistina sūnaus P. Š. P. išlaikymui 57 400 Lt (600 Lt x 179 mėn. – 50 000 Lt), dukters T. S. P. išlaikymui 33 600 Lt (400 x 209 mėn. – 50 000 Lt).

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnaginėjusi ieškovės L. P. ir atsakovo bankrutavusios II „Džinsai“ atskiruosius skundus, 2011 m. balandžio 8 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2010 m. gruodžio 14 d. nutartį paliko nepakeistą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad ieškovė atskirajame skunde prašo tenkinti ieškinį visiškai, tačiau nenurodė jokių argumentų, kurie sudarytų pagrindą spręsti, jog pirmosios instancijos teismo priteistas išlaikymas ieškovės ir atsakovo Š. P. vaikams yra per mažas, todėl atmetė atskirąjį skundą kaip nepagrįstą.

Teisėjų kolegija nesutiko su atsakovo II „Džinsai“ atskirojo skundo argumentu, kad ieškovė piktnaudžiauja teise ir vilkina bankroto procedūrą, nes gyvena kartu su atsakovu Š. P. ir neketina nutraukti santuokos, ir nurodė, jog savaime teisės pareikšti ieškinį įgyvendinimas nelaikytinas piktnaudžiavimu; nagrinėjamu atveju ieškinys pareikštas, siekiant apginti vaikų interesus. Pasisakydama dėl atskirojo skundo argumento, kad, palikus galioti skundžiamą pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria atsakovo Š. P. vaikams nuosavybės teise yra priteistas butas, esantis (*duomenys neskelbtini*), bankroto administratoriui, vykdant įmonės bankroto procedūrą, tampa sudėtinga arba net neįmanoma realizuoti atsakovui Š. P. priklausančio buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), nes, tikėtina, jog du butai buvo sujungti į vieną, teisėjų kolegija pažymėjo, kad įrašyti į viešą registrą duomenys laikomi teisingais ir išsamiais, kol nenuginčijami įstatymų nustatyta tvarka (CK 4.262 straipsnis). Teisėjų kolegija nurodė, kad iš Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašo matyti, jog butas, esantis (*duomenys neskelbtini*), nesujungtas į vieną nekilnojamojo turto vienetą su butu, esančiu (*duomenys neskelbtini*), todėl sprendė, kad nėra pagrindo šiais duomenimis netikėti; butų sujungimo klausimas įstatymo nustatyta tvarka gali būti išspręstas atskiroje byloje. Teisėjų kolegija sprendė, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai priteisė iš atsakovo Š. P. jo vaikams dalį išlaikymo turtu – butą, esantį (*duomenys neskelbtini*), nes jie šiame gyvena ir neturi kitos gyvenamosios vietos.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai

Kasaciniu skundu atsakovas IĮ „Džinsai“, atstovaujamas bankroto administratoriaus UAB „LAUTUS“, prašo tinkamai pritaikyti CK 3.156 straipsnio 1 dalies, 3.192 straipsnio 2 dalies, Įmonių bankroto įstatymo normas ir pakeisti Vilniaus apygardos teismo 2010 m. gruodžio 14 d. nutartimi iš atsakovo Š. P. jo vaikams priteistą išlaikymo dydį. Kasacinis skundas grindžiamas tokiais teisiniais argumentais:

Teismai netinkamai taikė CK 3.156 straipsnio 1 dalies, 3.192 straipsnio 2 dalies, Įmonių bankroto įstatymo normas. Išlaikymo dydis turi būti proporcingas nepilnamečių vaikų poreikiams ir jų tėvų turtoinei padėčiai bei užtikrinti būtinas vaikui vystytis sąlygas (CK 3.192 straipsnio 2 dalis). Tai, kasatoriaus nuomone, reiškia, kad, nustatant išlaikymo dydį, turi būti atsižvelgiama į tris kriterijus: vaikų poreikius, tėvų turtoinę padėtį ir ar nustatytas išlaikymas užtikrina būtinas vaikui vystytis sąlygas. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas, spręsdamas dėl to, koks išlaikymo dydis turi būti teikiamas atsakovo Š. P. nepilnamečiams vaikams, iš esmės atsižvelgė tik į jų poreikius ir nustatė, kad P. Š. P. reikalingas 1200 Lt, T. S. P. – 800 Lt per mėnesį teikiamas išlaikymas. Teismas sprendė, kad išlaikymą vaikams abu tėvai turi teikti po lygiai, atitinkamai kiekvienas 600 Lt ir 400 Lt kas mėnesį iki vaikų pilnametystės. Be to, iš atsakovo Š. P. priteistas vaikams išlaikymas ir nekilnojamuoju turtu – butu, esančiu (*duomenys neskelbtini*), kurio apytikslė vertė yra 100 000 Lt. Butas priteistas vaikams lygiomis dalimis, t. y. po 50 000 Lt kiekvienam. Taigi, kasatoriaus teigimu, atsakovui Š. P. tenkanti vaikų išlaikymo dalis yra daug didesnė nei ieškovei. Kasatoriaus nuomone, teismas, spręsdamas išlaikymo priteisimo vienkartinėmis išmokomis ir išlaikymo pareigos paskirstymo ieškovei ir atsakovui Š. P. klausimą, kartu turėjo įvertinti ir iš atsakovo priteisto buto vertę. Be to, teismas netinkamai įvertino atsakovo Š. P. turtoinę padėtį. Byloje nustatyta, kad IĮ „Džinsai“, kurios savininkas yra atsakovas Š. P., iškelta bankroto byla; įmonė jai priklausančio turto neturi; bendra patvirtinta kreditorių reikalavimų suma yra 981 454,95 Lt, kuri turės būti išieškoma iš atsakovui Š. P. asmeninės nuosavybės teise priklausančio turto. Kasatoriaus nuomone, pagrindinis bankroto proceso tikslas yra patenkinti bankrutuojančios įmonės kreditorių interesus. Nagrinėjamu atveju kreditoriai, žinodami, kad nėra bankrutuojančiai įmonei priklausančio turto, bet jo turi įmonės savininkas, pagrįstai gali tikėtis, jog įmonės skolos bus padengtos iš šio. Jeigu bus įvykdyta Vilniaus apygardos teismo 2010 m. gruodžio 14 d. nutartis, tai didelė turto dalis liks bankrutavusio juridinio asmens savininko šeimoje, taip nebus įgyvendinti bankroto proceso tikslai, bus pažeisti bankrutavusios įmonės kreditorių interesai ir teisėti lūkesčiai. Kasatoriaus nuomone, atkreiptinas dėmesys į tai, kad ieškovė pateikė teismui ieškinį priteisti išlaikymą, nors gyvena kartu su atsakovu Š. P., tvarko bendrą ūkį ir neketina nutraukti santuokos.

Ieškovės L. P. atsiliepimą į kasacinį skundą atsisakyta priimti kaip neatitinkantį CPK 351 straipsnio 1 dalies reikalavimų.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl galimybės priteisti išlaikymą vaikui, tėvams gyvenant santuokoje

CK 3.192 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad tėvai privalo išlaikyti savo nepilnamečius vaikus. Šios nuostatos imperatyvas išplaukia tiek iš vaikų teises nustatančių ir saugančių nacionalinių bei tarptautinių teisės aktų nuostatų (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 38 straipsnio 6 dalis, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 27 straipsnio 2 dalis), tiek ir iš bendrųjų šeimos santykių teisinio reglamentavimo principų (CK 3.3 straipsnio 1 dalis), kurių esmė yra ta, kad visų pirma užtikrinti normalias vaiko augimo, vystymosi, jo įgimtų ir įgytų gabumų lavinimo sąlygas yra tėvų pareiga, kuri įgyvendinama tiek naudojantis tėvų valdžios suteiktomis teisėmis, tiek vykdant atitinkamas prievoles, įskaitant ir išlaikymo vaikams teikimą. Pažymėtina, kad tėvų prievolė išlaikyti savo

vaikus yra absoliuti, t. y. nepriklausomai nuo to, ar vaikas gimė susituokusiems ar nesusituokusiems tėvams, ar vaiko tėvai gyvena kartu (santuokoje, partnerystėje ir pan.) ar atskirai, vaikas atskirtas nuo tėvų ar apribota jų valdžia (išskyrus vaiko įvaikinimą), tėvai (kiekvienas jų) turi teikti išlaikymą. Tėvai, būdami vienodai atsakingi už teisių ir pareigų savo vaikams vykdymą (CK 3.156 straipsnio 1 dalis), turi teisę susitarti, kiek kiekvienas iš jų ir kokia forma teiks išlaikymą savo vaikams. Jeigu nors vienas iš tėvų išlaikymo pareigos nevykdo, kitas (išlaikymą teikiantis tėvas) gali kreiptis į teismą ir prašyti išlaikymą priteisti (CK 3.194 straipsnio 1 dalis). Tokiu atveju siekiančio apginti vaiko teises tėvo (motinos) teisė kreiptis į teismą nėra apribojama jo (jos) šeiminės padėties, nes, minėta, pareigą teikti išlaikymą turi abu tėvai. Aplinkybė, kad asmenys gyvena santuokoje ir augina nepilnamečius vaikus, savaime nereiškia, jog sutuoktiniai abu vykdo išlaikymo prievolę ir ją vykdo tinkamai. Jeigu vienas sutuoktinis išlaikymo prievolės nevykdo arba jos vykdymas neužtikrina vaikų poreikių, atsižvelgiant į sutuoktiniams tenkančias išlaikymo dalis, tai išlaikymą teikiantis sutuoktinis, nepriklausomai nuo to, ar jis ketina nutraukti santuoką, ar ne, turi teisę bendra tvarka kreiptis į teismą dėl išlaikymo iš šio neteikiančio sutuoktinio priteisimo.

Iš byloje pateiktų procesinių dokumentų matyti, kad ieškovė, būdama santuokoje su atsakovu Š. P., kreipėsi į teismą, prašydama priteisti iš atsakovo šalių nepilnamečiams vaikams – sūnui P. Š. P., gim. (*duomenys neskelbtini*), ir dukteriai T. S. P., gim. (*duomenys neskelbtini*), – išlaikymą. Ieškinyje buvo grindžiamas tuo, kad atsakovo Š. P. individualiai įmonei „Džinsai“ iškelta bankroto byla ir atsakovas neteikia vaikams materialaus išlaikymo, tik suteikia jiems gyvenamąją vietą – ieškovė su vaikais gyvena atsakovui asmeninės nuosavybės teise priklausančiame bute. Atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes ir pirmiau pateiktą teisės normų išaiškinimą, teisėjų kolegija vertina kaip nepagrįstą kasacinio skundo argumentą, kad ta aplinkybė, jog ieškovė kreipėsi į teismą, prašydama priteisti iš atsakovo nepilnamečiams vaikams išlaikymą, nors neketina nutraukti santuokos, reiškia, kad išlaikymo pareigą atsakovas vykdo, o ieškovė piktnaudžiauja teise.

Dėl priteisto išlaikymo dydžio ir formos

CK 3.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas tėvų valdžios lygybės principas išlaikymo teisiniuose santykiuose taikytinas, atsižvelgiant į specialias išlaikymą reglamentuojančias teisės normas – materialinį išlaikymą savo nepilnamečiams vaikams privalo teikti abu tėvai proporcingai savo turtinei padėčiai (CK 3.192 straipsnio 3 dalis). Taigi išlaikymo teisiniuose santykiuose gali būti nukrypta nuo tėvų valdžios lygybės principo, atsižvelgiant į tėvų turtinę padėtį, tačiau išlaikymo prievolė, nepriklausomai nuo tėvų turtinės padėties, išlieka abiem tėvams.

Sprendžiant dėl priteistino išlaikymo dydžio turi būti vadovaujama CK 3.192 straipsnio 2 dalyje įtvirtintais kriterijais: išlaikymo dydis turi būti proporcingas vaiko poreikiams ir tėvų turtinei padėčiai bei užtikrinti būtinas vaikui vystytis sąlygas. Vaiko poreikių ir tėvų turtinės padėties kriterijai įstatyme nedetalizuoti, tačiau nuosekliai išplėtoti kasacinio teismo praktikoje. Nustatydamas konkretaus vaiko poreikių turinį, teismas turi įvertinti, ar išlaikymas bus pakankamas tenkinti būtinas vaiko vystymosi sąlygas, t. y. ar bus patenkinti vaiko poreikiai maistui, aprangai, būstui, sveikatai, mokslui, poilsiui, laisvalaikiui, kultūriniam ir kitokiam ugdymui (žr., pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2005 m. lapkričio 30 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *G. V. v. D. V.*, bylos Nr. 3K-3-620/2005; 2010 m. sausio 18 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *T. C. v. N. C.*, bylos Nr. 3K-3-49/2010; 2010 m. birželio 10 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *A. L. v. D. L.*, bylos Nr. 3K-3-278/2010). Vertindamas turinčio prievolę teikti išlaikymą nepilnamečiam vaikui asmens turtinę padėtį, teismas turėtų atsižvelgti į tai, kokio dydžio pajamomis disponuoja toks asmuo, ar tos pajamos reguliarios, taip pat į tai, kokio dydžio turtas valdomas, ar turima reikalavimo teisių arba skolų kitiems asmenims. Be to, svarbu nustatyti, ar išlaikymą turintis teikti asmuo turi kitų išlaikomų asmenų, taip pat reikėtų atsižvelgti ir į tokio asmens sveikatos būklę (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. gegužės 24 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *D. A. v. R. A.*, bylos Nr. 3K-3-307/2006). Pusiausvyrą tarp nurodytų kriterijų padeda išlaikyti CK 3.3. straipsnio 1 dalyje įtvirtintas prioritetingas vaikų teisių ir interesų apsaugos principas, kuriuo visais atvejais privalo vadovautis teismas, sprenddamas ne tik vaikų išlaikymo, bet ir kitus su vaiku susijusius klausimus

(žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. rugsėjo 13 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *A. S. v. R. S.*, bylos Nr. 3K-3-469/2006; 2010 m. gegužės 27 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje *D. V. J. v. V. J.*, bylos Nr. 3K-3-243/2010). Parinkdamas išlaikymo formą, teismas turi vadovautis CK 3.196 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pagal kurias išlaikymas priteisiamas periodinėmis išmokomis arba vienkartinė pinigų suma, arba tam tikru turtu, taip pat atsižvelgti į tai, kad vaiko išlaikymui užtikrinti turi būti parinktas vaikui naudingiausias išlaikymo būdas. Išlaikymas dažniausiai priteisiamas kas mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis. Jeigu skolininkas mokus, tokia išlaikymo forma garantuoja nustatyto dydžio sumas vaiko išlaikymui kas mėnesį. Ši išlaikymo forma paprastai taikoma tuo atveju, kai vaiko tėvas (motina) turi nuolatines pajamas (uždarbį, pensijas, pašalpas ir kt.). Kai teismas nustato, kad tėvo (motinos) gaunamos pajamos nepakankamos išlaikymo prievolės vykdymui užtikrinti, priteisia išlaikymą kitomis formomis: vienkartinė pinigų suma, turtu. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje laikomasi nuostatos, kad išlaikymas priteisiant vaikui nuosavybės teise tam tikrą tėvo (motinos) turtą galimas tada, kai jis (ji) turi turto, kurį naudojant ar realizuojant būtų gaunamos pajamos vaikui išlaikyti ar kitaip būtų tenkinami vaiko poreikiai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. birželio 14 d. nutartis, priimta civilinėje byloje *D. B. v. R. B.*, bylos Nr. 3K-3-401/2006). Pažymėtina, kad įstatyme nenustatyta draudimo teismui priteisti išlaikymą keliomis formomis. Esminis aspektas, kurį teismas turi įvertinti, minėta, yra tas, jog parinkta išlaikymo forma labiausiai turi atitikti vaiko interesus (CPK 376 straipsnio 3, 4 dalys).

Bylą nagrinėję teismai nustatė, kad atsakovas gauna 771,27 Lt pajamų, turi nekilnojamojo turto, įskaitant ir butą, esantį (*duomenys neskelbtini*), kuriame gyvena su ieškove ir dviem nepilnamečiais vaikais; ieškovas taip pat turi teikti išlaikymą dukteriai, kurios susilaukė pirmosios santuokos metu. Orientaciniu kriterijumi priteistinam išlaikymo dydžiui nustatyti teismai rėmėsi minimalios mėnesinės algos dydžiu ir sprendė, kad šalių dukters išlaikymui 800 Lt suma yra pakankama. Spręsdami dėl šalių sūnui priteistino išlaikymo dydžio, teismai nustatė, kad vaikas yra neįgalus, turi specialiųjų poreikių (nuolat lankytis pas akių gydytoją, keisti akinius, laikytis specialaus režimo ir pan.), todėl konstatavo, jog jam reikalingas didesnis išlaikymas, t. y. 1200 Lt per mėnesį. Teismai sprendė, kad šalys išlaikymą vaikams iki jų pilnametystės turi teikti po lygiai, t. y. kiekviena jų sūnaus P. Š. P. išlaikymui turi teikti po 107 400 Lt, dukters T. S. P. išlaikymui – po 83 600 Lt. Siekdami užtikrinti vaikų teisę į būstą, teismai konstatavo, kad nagrinėjamu atveju taip pat tikslinga iš atsakovo nepilnamečiams vaikams nuosavybės teise priteisti butą, esantį (*duomenys neskelbtini*). Taigi teismai pasirinko priteisti iš atsakovo išlaikymą nepilnamečiams vaikams keliomis formomis – tvirta pinigų suma ir nekilnojamuoju turtu. Tačiau, priešingai nei nurodo kasatorius kasaciniame skunde, teismai, nustatydami atsakovui tenkančią išlaikymo prievolės dalį, įvertino tai, kad vaikams priteisiamas nekilnojamas turtas ir, atsižvelgdami į šio turto rinkos vertę (100 000 Lt), atitinkamai sumažino iš atsakovo nepilnamečių vaikų išlaikymui priteistinas sumas, t. y. dukters išlaikymui priteisė 33 600 Lt, sūnaus išlaikymui – 57 400 Lt. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į nurodytas aplinkybes, konstatuoja, kad teismai, spręsdami, jog šalių turtinė padėtis panaši, todėl abi gali teikti vienodo dydžio išlaikymą, taip pat nustatydami priteistino išlaikymo dydį ir parinkdami jo formą, CK 3.156 straipsnio 1 dalies, 3.192 straipsnio 2 dalies normų nepažeidė ir nėra pagrindo sutikti su kasatoriaus argumentu, kad šių normų pažeidimas buvo padarytas.

Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad pirmosios instancijos teismas, sprendimo motyvuojamojoje dalyje apskaičiavęs, jog atsakovo sūnaus išlaikymui iš atsakovo priteistinas 57 400 Lt išlaikymas, sprendimo rezoliucinėje dalyje nurodė kitą priteistiną sumą – 54 400 Lt. Dėl to teisėjų kolegija sprendžia, kad ši teismo sprendimo dalis keistina, priteisiant iš atsakovo sūnaus P. Š. P. išlaikymui 57 400 Lt.

Dėl bankroto proceso tikslų ir vaikų teisių apsaugos principų santykio

Kasatorius kasaciniame skunde nurodo, kad bankroto proceso tikslas yra apsaugoti kreditorių interesus. Bankrutuojanti įmonė savo turto neturi, todėl jos skola turės būti išieškoma iš įmonės savininko (atsakovo) turto. Priteisus iš atsakovo vaikų išlaikymui dideles pinigų sumas ir

nekilnojamojo turto, sumažėja galimybė patenkinti kreditorių reikalavimus, taip pažeidžiami jų interesai ir teisėti lūkesčiai.

Minėta, kad, sprendžiant visus su vaikais susijusius klausimus, turi būti vadovaujama prioritinės vaikų teisių ir interesų apsaugos ir gynimo principu (CK 3.3 straipsnio 1 dalis). Tai reiškia, kad, esant galimybei taikyti tokį teisinį gynimos būdą, kuris užtikrins, jog bus apsaugoti vaiko interesai, jis turi būti taikomas, nors dėl to atsiradę teisiniai padariniai ir bus nepalankūs kitiems asmenims, nagrinėjamu atveju – kitiems bankrutuojančios įmonės kreditoriams. Teismai, atsižvelgdami į tai, kad atsakovo individualiai įmonei iškelta byla, kurios nagrinėjimo metu išieškojimas bus vykdomas iš atsakovui asmeninės nuosavybės teise priklausančio turto, taip pat ir parduodant iš varžytynių ieškovui priklausantį butą, esantį (*duomenys neskelbtini*), kuris yra nepilnamečių vaikų gyvenamoji vieta, pagrįstai priteisė jį vaikų nuosavybėn, taip užtikrindami jų teisę į būstą. Priteisus išlaikymą tik vienkartinę pinigų suma, kurios išieškojimas gali užtrukti neapibrėžtą laikotarpį dėl atsakovo įmonėje vykdomų bankroto procedūrų, vaikų teisė į būtinų gyvenimo sąlygų užtikrinimą galėtų būti pažeista. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad vaikų išlaikymui priteista tik dalis atsakovo turimo nekilnojamojo turto. Byloje nėra duomenų, kurie sudarytų pagrindą spręsti, kad likusi turto dalis negalės būti panaudota kreditorių reikalavimams Įmonių bankroto įstatymo nustatyta tvarka tenkinti.

Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į nustatytas aplinkybes ir byloje aktualių teisės normų aiškinimą ir taikymą, konstatuoja, kad kasacine tvarka skundžiama apeliacinės instancijos teismo nutartis yra teisėta ir jos naikinti ar pakeisti nėra pagrindo (CPK 346 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsniu,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2011 m. balandžio 8 d. nutartį palikti iš esmės nepakeistą, patikslinant, kad iš atsakovo Š. P. sūnaus P. Š. P. išlaikymui priteisiama ½ dalis buto, esančio (*duomenys neskelbtini*), ir 57 400 Lt.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Sigitas Gurevičius

Sigita Rudėnaitė

Pranas Žeimys